

COSTOTOMIA PROVIZORIE
IN
ECSUDAT PLEURETIC ACUT
DE
DR. Z. SAMFIRESCU.

LA COSTOTOMIE PROVISOIRE
DANS
L'EXUDÉTPLEURÉTIQUE AIGU
PAR LE
DR. Z. SAMFIRESCU.

Iassi

BUCURESCI
TIPOGRAFIA G. A. LAZAREANU
Strada Episcopiei 3

1893

Biblioteka Główna WUM

Br.6667

000027725

www.dlibra.wum.edu.pl

Biblioteka Główna WUM

Après avoir achevé ce travail, j'en ai envoyé le premier exemplaire à M-r le Professeur Ollier, qui a eu l'extrême amabilité de me communiquer l'opinion qu'il s'en est faite, et que l'on verra plus loin.

Dr. Samfirescu.

Quelque fécondes que puissent être les propriétés ostéogéniques du périoste, et quelque confiance qu'on ait dans l'efficacité des résections souspériostées, on ne doit jamais retrancher une portion, du squelette, lorsque ce sacrifice peut être évité.

C'est pour ce motif que la *Résection temporaire*, ou l'éloignement momentané d'une portion d'os sain, est préférable, en principe, à la résection proprement dite, c'est à dire à l'opération qui retranche d'une manière définitive la même portion d'os.

Depuis plus de trente ans déjà, on a étendu le champ des réséctions osseuses; on les a pratiquées sur des os sains, uniquement dans le but de découvrir et d'attaquer des lésions profondes, et d'une manière plus générale, pour faciliter l'exécution d'une opération d'ordre différent. — L'ablation du maxillaire supérieur pour l'extirpation des fibromes naso-pharyngiens, a été un des premiers exemples de ces résections préliminaires.

La résection des côtes a été préconisée plus tard dans un but analogue, pour vider les collections purulentes de la plèvre, ou attaquer les cavernes pulmonaires. A cet égard, les résections pluricostales, ou les larges excisions de la cage thoracique, sont souvent le seul moyen de tarir les suppurations pleurales, en facilitant le rapprochement des parois thoraciques et en permettant

II

la désinfection des vieilles poches purulent, contre lesquelles les ponctions répétées et les injections détersives étaient restées impuissantes.

Mr. Samfirescu a eu, en 1877, l'idée de traiter les grands épanchements pleuraux sans faire de perte de substance permanente à la cage thoracique, tout en laissant ouverte une large voie pour la désinfection de la cavité pleurale. Il mobilisa, par une double section, des fragments de côte, sans les séparer des parties molles périphériques. Il relève ainsi un lambeau osteo-cutané, qu'il replace plus tard dans sa position première, quand il est possible de refermer la plaie.

Cette opération, dérivée du principe général auquel nous venons de faire allusion, est à même de rendre des services dans la cure de certains épanchements pleuraux, et dans l'extirpation des tumeurs intra-thoraciques. Elle ne sera pas applicable, sans doute, dans les cas où l'on a besoin de retrécir la cage thoracique pour faire cicatriser des cavités purulentes limitées par des parois épaisses et rigides. Le poumon fixé par des adhérences solides, et privé par l'inflammation chronique de sa souplesse et de son élasticité, ne peut alors se rapprocher de la paroi costale. Mais dans des lésions récentes, alors qu'il s'agit seulement de maintenir pendant quelques jours une ouverture béante et suffisamment large pour la désinfection régulière de la plèvre, la résection temporaire des côtes, a des indications rationnelles. C'est dans ces conditions que Mr. Samfirescu a obtenu d'excellents résultats, et qu'on trouvera l'occasion de l'imiter.

Lyon 13 Fev. 93.

Ollier.

DEDICAT

Domnului

Dr. L. Ollier

*Profesor de clinică chirurgicală la facultatea de
Medicină din Lyon
Correspondent al Institutului din Franța
Asociat al Academiei de medicină.*

DÉDIÉ

à Monsieur le

Dr. L. Ollier

*Professeur de clinique chirurgicale à la Faculté de
Médecine de Lyon
Correspondant de l'Institut de France
Associé de l'Académie de médecine.*

INTRODUCTIUNE

Lucrarea aceasta asupra secțiunei coastelor saî costotomia provizorie in exudat pleuretic acut, ce 'mî-am inspirat'o și am executat'o in spitalul timporal din Caracal pe timpul războiului din 1877-78, a rămas nepublicată pin'acum, pentru motivul că după război s'aî trimis Ministerului observațiunile tutelor spitalelor timporale. Scopul acestei procedări a fost după dispozițiile de atunci, ca să se publice oficial, din care să'si extragă fie-care în broșuri lucrările ce făcuse.

Ministerul însă, n'a mai găsit util ca să facă cheltueli pentru asemenea imprimări, pe cind eî pe atunci m'am găsit in împrejurări prea dificile ca să mai fi putut avea timp destinat spre a gîndi si la lucrările mele din timpul războiului.

Ani s'aî strecurat de atunci unul cite unul și pe măsură ce treceaî si întimplător operam ceva analog cu ce lucrasem intr'acea epocă, imî rea-

INTRODUCTION

Ce travail sur la section des côtes ou costotomie provisoire dans l'exudé pleurétique aigu, que j'ai commencé et exécuté dans l'hôpital temporaire de Caracal, pendant la guerre de 1877—78, n'a pas été publié jusqu'à présent, pour la raison qu'après la guerre, on a envoyé au Ministère les observations de tous les hôpitaux temporaires.

Le but de cet envoi, était de faire de ces observations, des publications officielles, dont chacun puisse extraire en brochures, les travaux qu'il avait faits.

Mais le Ministère n'a plus trouvé utile de faire des dépenses pour de semblables impressions, et moi, de mon côté, je me suis trouvé alors dans des circonstances trop difficiles pour avoir le temps de penser à mes travaux du temps de la guerre.

Depuis, les années s'écoulèrent une à une, et à mesure qu'elles passaient, si par hasard je faisais quelque opération analogue à celles de cette époque, je me rappelais celles-là comme un souvenir

minteam numai ca de o suvenire plăcută, dar fără să mă gândesc de a publica ceva.

In primăvara anului 1891 fiind la Paris, eram într'una din zile la școala practică de anatomie, unde mă întrețineam cu d. dr. Lequeu, eminentul prosector al facultății de medicină, despre progresele ce chirurgia a făcut și continue de a face. 'I spuneam cum pe timpul războiului Romino-Turc din 1877-78 și eu am imaginat costotomia provizorie în exudat pleuretic acut, însă din împrejurări independente de voința mea, a rămas nepublicată, și acum mi se pare prea târziu, ca s'o fac să vadă lumina, în cit las acest merit altuia care altă-dată se va nemeri cu ideia și judecata mea de atunci.

D. dr. Lequeu, cu o extremă amabilitate 'mă-a răspuns zicindu'mă că în știință orî cînd se publică o lucrare este bine-venită și egal de nouă pentru cititori.

Acest logic răspuns m'a făcut să încep a gîndi din noî la publicarea ei.

De la Paris m'am dus la Lyon ca să văd lucrînd somităși chirurgicale ca Ollier, Poncet și alți, cu care negreșit că întrețineam o conversațiune analogă, și de la care în ceea-ce privește secțiunea provizorie a coastelor ce făcusem, am

agréable, mais sans plus penser à publier quelque chose.

Au printemps de l'année 1891, étant à Paris, je me trouvais un jour à l'école pratique d'anatomie, où je m'entretenais avec Mr. le Dr. Legueu, l'éminent prosecteur de la Faculté de Médecine, sur les progrès que la chirurgie a faits et qu'elle continue de faire. Je lui racontais, qu'au temps de la guerre roumaino-turque, en 1877—78, j'avais aussi imaginé la costotomie provisoire dans l'exudé pleurétique aigu, mais que par des circonstances indépendantes de ma volonté, cette observation n'a pas été publiée, et qu'à présent il me semblait trop tard pour lui faire voir le jour, de sorte que je laissais ce mérite à un autre, qui se trouverait avoir une fois des idées et des raisonnements semblables à ceux que j'avais alors.

Monsieur le Dr. Legueu, avec une amabilité extrême, m'a répondu en disant qu'en science, un travail est le bienvenu, et également neuf pour les lecteurs, à quelque moment qu'on le publie.

Cette réponse logique m'a fait recommencer à penser à sa publication.

De Paris, j'allai à Lyon pour voir travailler des sommités médicales telles que Ollier, Poncet et autres; j'entretins avec eux, bien entendu, une conversation analogue, et en ce qui concerne la section provisoire des côtes, que j'avais faite, j'en

primit răspunsuri identice ca al d-lui dr. Legueu. D. Ollier 'mă-a adăogată că dacă ar fi avut cunoștință de lucrarea mea, ar fi menționat'o în ultimul volum abia apărut al tratatului său despre rezecții, în tocmai cum a făcut cu toate lucrările analoge.

Determinarea dar de a descrie această operațiune și a o publica, datorind'o exclusiv stimulului încurajator ce am avut prin consiliu extrem de bine-voitoare de la d-nii profesori Ollier și Poncet și Prosector Legueu, îi rog să primească simțimentul meu de grațitudine și recunoștință ; iar pe d. Ollier 'l mai rog să bine-voiască a primi să'i dedic această mică lucrare, în semn de omagiu deosebit, de oare-ce declar că dacă n'ași fi cunoscut coprinsul savantului său tratat experimental al regenerării oaselor, negreșit că nu 'mă-ar fi venit ideia costotomiei provizorii, și chiar dacă 'mă-ar fi venit, n'ași fi îndrăzmit s'o fac.

Dr. Z. Samfirescu.

Iași, 1892, Decembre.

obtins une réponse identique à celle de Mr. le Dr. Legueu.-Monsieur Ollier a encore ajouté, que s'il avait eu connaissance de mon travail, il l'aurait mentionné dans son dernier volume du Traité des Résections, à peine paru, ainsi qu'il l'avait fait pour tous les travaux analogues.

La décision de décrire cette opération et de la publier, étant due exclusivement à l'encouragement que j'ai eu par les conseils extrêmement bienveillants de Messieurs les Professeurs Ollier et Poncet et le Prosecteur Legueu, je les prie d'agréer mes sentiments de gratitude et de reconnaissance; je prie encore Monsieur Ollier de bien vouloir accepter que je lui dédie ce petit travail, en signe d'hommage distingué, car je déclare, que si je n'avais pas connu le contenu de son savant traité expérimental sur la régénération des os, l'idée de la costotomie provisoire ne me serait assurément pas venue et si même j'avais eu cette idée, je n'aurais pas osé la faire.

Dr. Z. Samfirescu.

Iassy 1892, Décembre.

COSTOTOMIA PROVIZORIE

SAU

SECȚIUNEA COASTELOR ÎN EXUDAT PLEURETIC ACUT

Generalități.—Cîmpurile de război sînt terenurile cele mai fertile pentru diverse operațiuni făcute pe un material eminentemente proaspăt, în cît un chirurg chiar dacă nu este dintr'acei care au multă experiență de a lucra, însă voește ca cît lucrează să facă adevărată chirurgie științifică, acolo găsește un vast și variat cîmp de lucru chiar și experimental.

Și în adevăr, că dacă vom răscoli bibliotecile și vom cerceta amănunțit și cele mai vechi archive de chirurgie, negreșit că vom vedea că faptele se adevăresc prin împrejurarea că în marea majoritate a cazurilor modificarea și imaginarea chiar a diferitelor procedee operatorii în diverse operațiuni cu deosebire în cele mutilante, s'au făcut pe cîmpuri de război și în

COSTOTOMIE PROVISOIRE

ou

SECTION DES CÔTES DANS L'EXUDÉ PLEURÉTIQUE AIGU

Généralités.—Les champs de guerre sont les terrains les plus fertiles pour différentes opérations faites sur un matériel éminemment frais, de sorte qu'un chirurgien, même des moins expérimentés, mais qui voudrait en travaillant, faire de la véritable chirurgie scientifique, y trouverait un champ vaste et varié pour le travail expérimental.

Et en effet, si nous fouillons les bibliothèques, et examinons en détail les plus anciennes archives de chirurgie, nous verrons que les faits sont vérifiés par la circonstance que, dans la grande majorité des cas, la modification et l'invention des différents procédés opératoires dans diverses opérations, surtout dans les mutilantes, ont été faites sur les champs de guerre et dans les-

spitalele tinporale, pe cind spitalele ordinare permanente ne procură mai mult un variat material pentru chirurgia conservativă.

Pe timpul războiului romino-turc din 1877-78, toți cit mai mult saū mai puțin aū operat, aū facut ca și mine observațiuni identice asupra celor ce preced.

In asemenea epoci cine este chemat să dirigă un spital tinporal, trebuie să aibă pe lângă cunoștințele elementarii operatorii și o oarecare doză de îndrăzneală, și nimic nu face să nască o asemenea calitate ca faptele și experiențele marilor și savanților lucrători in materie de operațiuni chirurgicale.

Cu mult inainte de războiul in chestiune, eū citisem tratatul d-lui L. Ollier asupra regenerării oaselor și a producțiunei artificiale a țesutului osos ; dar liind-că din împrejurări n'aveam spital, comptam numai pe operațiuni ocazionale ca și pină atunci ca să fac rezecții subperiosteī după procedeul indicat și stabilit de d. Ollier prin baze solide experimentale.

Pe cind se șoptea de războiū, eū ca fie-care cetățean gindeam și gindeam foarte serios ca voiū fi chemat să contribuesc cu cunoștințele mele spre a da ajutor luptătorilor Patriei rāniți

hôpitaux temporaires, tandis que les hôpitaux ordinaires, permanents, nous procurent surtout un matériel varié pour la chirurgie conservatrice.

Au temps de la guerre roumaino-turque, en 1877—78, tous ceux qui ont opéré plus ou moins, ont fait comme moi, des observations identiques sur ce qui précède.

Celui qui, à de pareilles époques, est appelé à diriger un hôpital temporaire, doit avoir, à côté des connaissances opératoires élémentaires, une certaine hardiesse, et rien ne fait naître cette qualité, comme les actions et les expériences des grands et savants travailleurs en matière d'opérations chirurgicales.

Longtemps avant la guerre citée, j'avais lu le traité de Monsieur L. Ollier sur la régénération des os et sur la production artificielle du tissu osseux; mais comme je n'avais point d'hôpital, je ne comptai, ainsi que je l'avais fait jusqu' alors, que sur les opérations occasionnelles, pour faire les résections sous-périostées d'après le procédé indiqué et établi par M-r Ollier sur des bases expérimentales solides.

Quand on annonça la guerre, je pensai comme chaque citoyen, et je pensai très sérieusement, que je serai appelé, pour contribuer par mes

și bolnavi, în cit preocupăția cea mai ardentă 'mă era ca să răsfoesc și să trec cu o repede ochire diferite tratate de chirurgie operatoare care 'mă erau mai bine cunoscute din trecut.

Cartea însă cu care m'am întreținut mai amănunțit și 'mă-aș ocupat gândirile mai profund, pentru cuvintul că în partea practică a unei opere noi eram foarte puțin inițiat prin mine însumi, a fost *Tratatul experimental și clinic al regenerării oaselor* de d. L. Ollier, în cit cînd deja am fost chemat nu visam de cit rezecției subperiosteie și sub capsulo-periosteie.

Localitatea unde am avut spitalul timporal a fost orașul Caracal. Aveam etagiul întiiu al palatului administrativ în care încăpea cel puțin 120 paturi.

La 28 Septembre 1877 cînd întiași dată am vizitat acest spital, am găsit 74 pacienți, din care alară de 17 toți cei-l'alți aveaș în diferite regiuni răni diverse produse prin arme de foc și leziuni de operat, dar nici una prin arme albe tăioase.

Negreșit că m'am întreținut amănunțit cu fie-care rănit, ast-fel că unora nu le-am făcut de cit pansamentul necesar, iar pe alții 'i-am aminat spre a le face opérațiunea ce starea

connaissances, à aider aux combattants pour la Patrie, blessés et malades; de sorte que ma préoccupation la plus ardente fut de revoir d'un rapide coup d'oeil et de feuilleter les différents traités de chirurgie opératoire que je connaissais le mieux par le passé.

Mais le livre dont je me suis servi d'une manière plus détaillée, et qui a le plus profondément occupé mes pensées, par la raison que dans la partie pratique d'une oeuvre nouvelle, j'étais très peu initié par moi-même, fut **Le traité expérimental et clinique de la régénération des os** par M-r le D-r Ollier; de sorte qu'au moment où j'ai été appelé, je ne rêvais que résections sous-périostées et souscap-sulopériostées.

La localité où j'ai eu un hôpital temporaire, a été la ville de Caracal. J'avais le premier étage du Palais administratif qui pouvait contenir au moins 120 lits.

Le 28 Septembre 1877, quand je visitai pour la première fois cet hôpital, j'y trouvais 74 malades, dont 17 exeptés, tous les autres avaient sur différentes régions, diverses blessures produites par des armes à feu, et des lésions à

leziunilor cerea; in cit cind am terminat aceasta lungă vizită și m'am scoborit să aranjez sala destinată pentru operațiuni, ast-fel ca să corespundă scopului, eram intr'o agitație ce pentru moment părea neexplicabilă, însă eram vesel că a venit fericita ocaziune să pun în practică pe un cimp întins ceea ce cunoșteam mai mult din teorie.

Această stare psihică sau acest neastimpăr febril, se explica negreșit prin faptul că dorința ardentă ce avem de a lucra, s'a realizat prezentindu-se de-odată abondent material care consta in următoarele piese de operat :

Două rezecții ale umărului. O rezecție a olecranului. Două rezecții diafizare in tiersul inferior al radiului. Una in tiersul mediu al cubitului. Trei-spre-zece falange și cinci metacarpe, din care unele de enucleat, altele de rezecat și altele de amputat. Rezecția jumătății anterioare a primului metatars. Rezecția articulației cuboido-calcaneenă. Două amputații ale gambei. Una a coapsei. Trei ale antebrațului și una a pumnului. O trepanație la căpătiul bregmatic al liniei Rolandice partea anterioară și o trepatanație a. sinului maxilarului superior.

opérer, mais aucune n'était produite par l'arme blanche tranchante.

Je me suis entretenu en détail avec chacun des blessés, ne faisant aux uns que le pansement nécessaire et remettant les autres à plus tard, afin de leur faire les opérations exigées par l'état des lésions ; de sorte qu'en achevant cette longue visite et en descendant pour arranger la salle destinée aux opérations de manière à ce qu'elle corresponde au but, j'étais dans une agitation qui paraissait inexplicable pour le moment ; mais j'étais joyeux d'avoir trouvé l'heureuse occasion de mettre en pratique sur une vaste échelle, ce que je connaissais plutôt en théorie.

Cet état psychique, ou cette agitation fébrile, s'explique assurément par la réalisation du désir ardent que j'avais de travailler ; je possédais en même temps un matériel abondant, consistant dans les pièces suivantes à opérer :

Deux résections de l'épaule. Deux résections de l'olécrane. Deux résections diafisaires du tiers inférieur du radius. L'une dans le tiers médian du cubitus. Treize phalanges et cinq métacarpes, dont les uns à énucléer, d'autres à réséquer et d'autres à amputer. La résection de la

În câte-va ședințe am făcut toate operațiunile ce enumerai, pe lângă acelea care am mai sosit cu convoiuri noi. Rezultatele operatorii ulterioare care le-am avut au fost din cele mai mulțămitoare.

Să nu trec cu vederea de a spune că enucleerile le-am făcut subcapsulo-periosteii, iar amputațiile în continuitate subperiosteii. Pentru aceste din urmă, negreșit c'am avut în vedere aceleași principii stabilite de d-l Ollier.

Bontul osos rezultat după acest procedeu examinat după cit-va timp, dădea pipairei un câpătiu rotund, convex, și părind a avea o consistență diafizară fără nici o sensibilitate precum se observă la acelea făcute de aproape totalitatea chirurgilor, care nu ținău nici citu-și de puțin compt de conservarea periostului cu deosebire în amputațiile în continuitate.

Este important de a spune că în tot dauna marginile tuturilor rănilor care le coseam cu scop de a obține reunirea prin prima intenție, le ungeam cu un strat gros de alifie mercurială tare și apoi aplicam un gros strat de vată după procedeu lui Gairin.

Aplicând acest pansament, n'aveam în vedere alt principiu, decât acela al unei ocluziuni per-

moitié antérieure du premier métatarse. Le résection d'une maléole externe. La résection de l'articulation cuboïdo-calcanéenne. Deux amputations de jambe, l'une de cuisse, trois de l'avant-bras, et l'une du poignet. Une trépanation de l'extrémité brégnatique de la ligne Rolandique, partie antérieure et une trépanation du sinus maxillaire supérieur.

En quelques séances, j'eus fait toutes les opérations énumérées, en dehors de celles qui arrivèrent par de nouveaux convois. Les résultats opératoires ultérieures que j'ai obtenus, ont été des plus satisfaisants.

Je ne dois point omettre de dire, que les énucléations furent faites souscapsulo-périostées et les amputations en continuité sous-périostée. Pour ces dernières, j'ai eu en vue les principes établis par M-r Ollier.

Le moignon osseux qui résulta au moyen de ce procédé, examiné après quelque temps, offrit au toucher un bout rond, convexe et qui semblait avoir une consistance diafisaire sans la moindre sensibilité, ainsi qu'on l'observait dans les opérations faites par la presque totalité des chirurgiens, qui ne tenaient aucun compte de

fecte, de oare-ce nu aveam destulă confiență numai în vata simplă.

Experiențele altora aū dovedit mai tirziū însă, că mercurul este un agent antiseptic din cele mai puternice, de unde rezultă că alifia în chestiune avea acțiune ca atare, de oare-ce obțineam în tot d'a una reunirea fără supurație.

După ce în fine 'mă-am inzeștrat și cunoștințele practice cu un număr indestulător de observațiuni, făcute amănunțit pe fie-care din operați, atit aī mei personalī cit și aī altor confrați ce dirigeaū spitale analoge și le plăcea să opereze în direcția noilor cunoștinți în ceea-ce privește reproducerea osului, m'am crezut și eū autorizat a afirma cu toată convingerea că teoria lui Duhamel asupra periostului, că *el singur este destinat a se transforma în os* a devenit în realitate o dogmă indiscutabilă prin numeroasele și variatele experiențe făcute de d. Ollier pe animale și apoi pe om.

În același timp mărturisim cu toată francheța că lucrările d-lui Ollier asupra izvorului regenerării osului, a făcut să inceteze cu desăvârșire lupta prin critici fără temeii.

Experiențele întreprinse de d-sa pe animale aū dovedit în mod peremptoriū că **celulele țe-**

la conservation du périoste, surtout dans les amputations ~~de~~ continuité.

Il est important de dire, que les lèvres de toutes les plaies, que je cousais dans le but d'en obtenir la réunion par première intention, étaient fortement enduites d'un onguent mercuriel puissant, *fort* et que je les recouvrais ensuite d'une couche épaisse de ouate d'après le procédé de Gairin. En appliquant ce pansement je n'avais en vue d'autre principe, que celui d'une occlusion parfaite, car je n'avais pas assez de confiance dans la seule ouate.

Les expériences des autres ont prouvé plus tard, que le mercure est un agent antiseptique des plus puissants, d'où il résulte que l'onguent employé agissait comme tel, du moment que j'obtenais toujours la réunion sans suppuration.

Après que j'eus enfin enrichi aussi mes connaissances pratiques par un nombre suffisant d'observations, faites en détail, tant sur mes opérés personnels, que sur ceux de mes collègues qui dirigeaient des hôpitaux analogues, et qui aimaient opérer dans la direction des nouvelles connaissances, en ce qui concerne la reproduction de l'os, je me suis cru autorisé à affirmer avec une entière conviction, que la théorie de

sutului conjunctiv ale periostului sunt care exclusiv reproduc osul, și nici de cum un suc osos, teorie fără nici un fundament practic care data încă după timpul lui Galien și mai tirziu schimbată denomițațiunea în limfă plastică și susținută cu tenacitate pină cind experiențele d-lui Ollier au demonstrat contrariul, și a stabilit pe base puternice și indiscutabile dogma formărei osului din periost.

Pină a nu demonstra D-l Ollier veracitatea teoriei lui Duhamel, au fost în potriva ei numeroși și puternici adversari ca Haller și Borde-nave care susțineau din răsputeri teoria lui Galien, că noul os este rezultatul secrețiunei unui suc osos sau al unei limfe plastice revărsată între căpățiile osului.

Bichat și Scarpa sguduiseră din temelii doctrina lui Duhamel, că osul s'ar regenera din periost.—Ei susțineau că calusul depinde de toate părțile osului divizat, iar nu de sucule osos a lui Galien, scos la lumină de Haller și Borde-nave; dar cu toții însă negau în mod absolut periostului calitatea de regenerator al osului.

Léveillé și Richerand negau chiar că osul se regenerează vre odată din vre o substanță,

Marele chirurg al armatei lui Napoleon cel

Duhamel sur le périoste, **qu'il est lui-même destiné à se transformer en os**, est devenue une réalité, un dogme indiscutable, par les expériences nombreuses et variées faites par M-r Ollier sur les animaux d'abord et sur l'homme ensuite.

En même temps, j'avoue en toute franchise, que les travaux de Mr. Ollier sur la source de la régénération de l'os ont fait cesser entièrement la lutte par des critiques sans fondement.

Les expériences entreprises par M-r Ollier sur les animaux ont prouvé péremptoirement, que **les cellules du tissu conjonctif du périoste, sont celles qui reproduisent exclusivement l'os**, et non pas un suc osseux; c'est une théorie sans fondement pratique, qui datait encore du temps de Galien, dont on changea plus tard la dénomination en limphe plastique, et qui fut soutenue avec ténacité, jusqu'à ce que les expériences de M-r Ollier aient démontré le contraire et établi sur des bases puissantes et indiscutable le dogme de la formation de l'os par le périoste.

Avant que M-r Ollier eût démontré la vérité de la théorie de Duhamel, de nombreux et puissants adversaires, s'étaient élevés contre elle, comme Haller et Bordenave, qui soutenaient de toutes leurs forces la théorie de Galien, que

Mare, baronul Larrey, scria că toate școlile au renunțat definitiv la erorile lui Duhamel confirmate de Trojia.

Intre susținătorii doctrinei lui Duhamel cităm între cei dintii pe Vigarous, David, Percy Weidmann și alții din secolul trecut. Vigarous a publicat chiar un memoriu în 1778 asupra regenerării osului prin periost, de și el nu făcuse experiențe pe animale.

Intr'aceeași epocă Park și Moreau tatăl și mai apoi Percy introducătorii în chirurgie a rezecțiilor articulare, de și admiteau în principiu conservarea periostului, însă nu se așteptau nici cituși de puțin la faptul reproducțiunii osului rezecat.

Charneil pe la începutul acestui secol, susținea că osul nu se reproduce cu ajutorul periostului, pe cînd Rklitski, Karavojew, Heine, Textor, Flourence și alții, operînd, conservaui periostul pentru reproducerea osului.

Malgaigne zicea că periostul formează osul numai la copii, pe cînd la adulți numai un țesut fibros.—Velpeau însă susținea că și la adulți este util periostul.

Virchow, prin experiențele sale pînă cînd a ajuns să formeze teoria celulară, a afirmat și

l'os nouveau est le résultat de la sécrétion d'un suc osseux, ou d'une limphe plastique répandue entre les extrémités de l'os.

Bichat et Scarpa avaient ébranlé dans ses fondements la doctrine de Duhamel, que l'os serait régénéré par le périoste. Ils soutenaient que le calus dépend de toutes les parties de l'os divisé, et non pas du suc osseux de Galien, mis au jour par Haller et Bordenave; néanmoins, ils niaient tous, d'une manière absolue, au périoste la qualité de régénérateur de l'os.

Léveillé et Bicherand niaient même que l'os se régénérât jamais d'une substance quelconque.

Le grand chirurgien de l'armée de Napoléon le Grand, le baron Larrey, écrivait, que toutes les écoles ont définitivement renoncé aux erreurs de Duhamel, confirmées par Trojia.

Entre les partisans de la doctrine de Duhamel, nous citons parmi les premiers Vigarous, David, Perey, Weidmann et d'autres, au siècle précédent. Vigarous a même publié en 1778, un mémoire sur la régénération de l'os par le périoste, quoiqu'il n'eut pas fait d'expériences sur les animaux.

A la même époque Park et Moreau père et plus tard Percy, les introducteurs des résec-

in privința creșterii osului, stabilind că el nu se regenerează cum se susținea de marea majoritate a chirurgilor dintr'o limbă plastică revarsată între căpățiile oaselor, ci este rezultatul proliferației celulelor țesutului conjunctiv al periostului, preesistent împrejurării de iritațiune care a dat loc proliferației.

In teoria lui Duhamel lipsia numai cuvintele de **celule ale țesutului conjunctiv care proliferează**, ca să fie identic cu afirmațiunile eminentului anatomo-patolog german, unul dintre creatorii teoriei celulare, căruia îi se datorește punerea bazelor acestei teorii spre a deveni o dogmă in știință.

Nu trebuie însă să trecem cu vederea ca să amintim în treacăt că d-l Ollier în scrierile sale periodice înainte de Virchow a afirmat despre modul proliferării celulelor țesutului conjunctiv al periostului, după cum găsim in tratatul său.

Dacă lucrarea mea n'ar fi așa de mică in raport măcar cu unul din cele cinci groase volume ale tratatului d-lui Ollier, negreșit că așî înșira încă o mulțime de nume celebre in chirurgie, care își consumaă zadarnic timpul spre a se certa, avind in litigiū creșterea saū nu a osului din periost, dar fără ca vre unul să își

tions articulaires en chirurgie, admettant en principe la conservation du périoste, ne s'attendaient guère à la reproduction de l'os réséqué.

Vers le commencement de ce siècle, Charmeil soutenait que l'os ne se reproduit pas à l'aide du périoste, tandis que Rklitski, Karavajew, Heine, Textor, Flourence et autres, conservaient en opérant, le périoste pour la reproduction de l'os.

Malgaigne disait que le périoste, forme l'os seulement chez les enfants, mais que chez les adultes, il ne formerait qu'un tissu fibreux. Velpeau soutenait que le périoste était utile aussi chez les adultes.

Jusqu'à ce que Virchow arrivât par ses expériences, à former la théorie cellulaire, il a affirmé, en ce qui concerne la croissance de l'os, qu'il ne se régénérât pas, ainsi que le soutenait la grande majorité des chirurgiens, par une limphe plastique, répandue parmi les extrémités des os, mais qu'il était le résultat de la prolifération des cellules du tissu conjonctif du périoste, préexistant à l'irritation, qui a donné lieu à la prolifération.

Dans le théorie de Duhamel, il ne manquait que les mots de **cellules du tissu conjonctif qui**

dea osteneala spre a se indeletnici ca să se pună a face lucrări experimentale pe animale și apoi să discute ; ceia-ce ar fi făcut ca dogma lui Duhamel asupra izvorului regenerării osului, ar fi devenit o realitate cu mult timp înainte și pusă în serviciul omenirei.

A trebuit negreșit ca să vină un Ollier ca să pună baze solide și indiscutabile teoriei lui Duhamel spre a deveni o dogmă și a face ca să înceteze orî-ce discuțiuni contradictorii lungi și infructuoase.

Eū mărturisesc că lucrările d-lui Ollier atit de mult m'aū entusiasmat că orî de cite orî am avut ocaziune să operez și in special să fac chirurgie conservatrice, norma imî era procedeul subperiosteî al D-lui Ollier, care imî formase suficienta convingere că cu el voiū avea o reușită sigură. Și negreșit că numai acele lucrări m'aū determinat a imagina și face costotomia provizorie într'un caz grav de exudat pleuretic acut duplu, unde punția clasică era indicata fără cea mai mică ezitare, și unde aminarea unui ajutor energetic și îndrăzneț ar fi avut de rezultat moartea sigură.

Privind dar starea desperată a bolnavului și căntărind clasica punție cu secțiunea coastelor

prolifère, pour être identique aux affirmations de l'éminent anatomo-pathologue allemand, l'un des créateurs de la théorie cellulaire, à qui l'on doit d'avoir posé les fondements de cette théorie, qui allait devenir un dogme en science.

Mais il ne faut pas oublier de mentionner en passant, qu'avant Virchow, Mr. Ollier, dans ses études périodiques, a parlé sur la manière de prolifération des cellules du tissu conjonctif, ainsi que nous le trouvons dans son traité.

Si mon travail n'était pas si petit par rapport au moins à l'un des cinq gros volumes du traité de Mr. Ollier, je mentionnerais encore quantité de noms célèbres en chirurgie, qui consumèrent vainement leur temps en disputes ayant pour litige l'affirmation ou la négation de la croissance de l'os du périoste, sans qu'aucun se donnât la peine de faire faire des travaux expérimentaux sur les animaux, et de discuter ensuite ; ce qui aurait fait, que le dogme de Duhamel sur la source de la régénération de l'os, serait devenu une réalité longtemps avant, et eut été mis au service de l'humanité.

Il a fallu qu'on Ollier vint, pour établir sur des bases solides et indiscutables la théorie de Duhamel, afin qu'elle devienne un dogme et fasse

care imi venise atunci in creeri, 'mi-am amintit ca punctia o mai facusem la patru pacienti, la care rezultatul nu mi-a fost din cele mai fericite, caci licuidul se reproducea dupa cel mult 48 ore, si in același timp bolnavii scadeau repede din puteri, cu toate ingrijirile deosebite ce le dedeam, nutrindu'i cu alimente suculente si reparatorii si administrandu-le tonice si rezolvente; si cu toate acestea doi dintre aceștia am fost silit sa'i reformez si sa'i trimit la vetrele lor din cauza inceputului de tuberculoza pulmonara.

In cazul despre care vorbim si care se prezinta in niște condițiuni din cele mai ingrijitoare, de oare-ce era aproape de a se asfixia, cerea si era absolut indicat un ajutor imediat si cu toate acestea cind imi aminteam de rezultatul ce obtineam prin punctie la alti patru pacienti, ezitam de a o mai face si acestuia, in cat imi framintam mintea cu diferite idei ca sa aleg pe cea mai nemerita si mai buna ca sa foloseasca bolnavului, si eu sa am satisfacțiunea de a'l fi scapat de o moarte sigura.

Intre altele, gindeam serios la rezecții provizorii ca acelea ale maxilarului superior in extractia tumorilor polipoase, precum si la a

cesser toute discussion contradictoire, longue et infructueuse.

J'avoue que les travaux de Mr. Ollier m'ont tellement enthousiasmé, que toutes les fois que j'ai eu l'occasion d'opérer, et spécialement de faire de la chirurgie conservatrice, mon système était le procédé sous-périosté de M. Ollier, qui, j'en avais la conviction suffisante, me donnerait une réussite sûre. Il est bien entendu que de tels travaux seuls, m'ont déterminé à imaginer et à faire la costotomie provisoire, dans un cas grave d'exudé pleurétique aigu, double, où la ponction classique était indiquée sans la moindre hésitation, et où le retard de soins énergiques et hardis, aurait eu pour résultat une mort certaine.

Considérant donc l'état désespéré du malade, et mettant en balance la ponction classique et la section des côtes, à laquelle je pensai alors je me rappelais avoir fait la ponction encore à quatre malades, sans que le résultat fût des plus heureux, car le liquide se reproduisait dans les 48 heures, au plus, et en même temps les forces des malades décroissaient rapidement malgré les soins particuliers que je leur prodiguais, les nourrissant d'aliments succulents et

maxilarului inferior in rezecția saŭ amputația limbei, in cit 'mă-am zis că dacă ași secționa una saŭ două coaste in loc să fac puncția, ași evacua treplat exudatul; ași spăla cavitatea pleurală prin irigațiuni repetate făcute cu soluțiunea ce obicînit intrebuintez in spital, și apoi ași drena, oare n'ar fi măi rațional și măi folositor bolnavului de cit puncția? Și, in adevăr, că privind starea bolnavului aproape de finele vieții, atunci m'am fixat in mod determinant asupra acestei idei. Și era lucru curios că dintr'acest moment nu numai că inclinam din ce in ce măi mult asupra acestei operațiuni, dar incepusem a avea chiar oroare de rezultatele obținute prin clasica puncție, cu toate că prin deschiderea larg a cavității pleurale, mergeam să caut un rezultat ulterior cu totul necunoscut.

Pin'aci lucrurile s'aŭ succedat de minune in creerul meŭ, insă 'mă-am amintit de compresiunea pulmonului prin volumul de aer intrat in cavitatea pleurală deschisă și pericolul ce susțin clinicii interniști c'ar rezulta dintr'acest fapt.

Chestiunea aceasta 'mă-a fost lesne de rezolvit, și nici nu cred că s'ar putea sustine alt-fel

réparatoires, et eu leur administrant des toniques et des résolvants; malgré cela, je dus en réformer deux et les renvoyer dans leurs foyers, à cause d'un commencement de tuberculose pulmonaire.

Dans le cas dont nous parlons, et qui se présentait dans les conditions les plus alarmantes, car il était près de s'asphixier, des soins immédiats étaient absolument indiqués; et pourtant, en me rappelant le résultat que j'avais obtenu par la ponction chez les autres quatre patients, j'hésitais à l'employer chez celui-ci, et je me torturais la pensée à choisir la meilleure idée qui soulageât le malade et me donnât à moi-même la satisfaction de l'avoir enlevé à une mort certaine.

Entre autres, je pensais sérieusement à la résection provisoire, semblable à celle du maxillaire supérieur dans l'extraction des tumeurs polypeuses, et à celle du maxillaire inférieur dans la résection ou l'amputation de la langue; et je me dis que si je sectionnais une ou deux côtes au lieu de faire la ponction, si j'évacuais graduellement l'exudé, si je lavais la cavité pleurale par des irrigations répétées de solutions employées ordinairement dans les hôpi-

în cazurî analoge decî iată faptele fizice : un volum de aer negreşit că inlocueşte golul lăsat în cavitatea pleurală prin ieşirea licuidului, şi mărimea lui ca corp elastic şi mobil va fi în raport cu forţa de propulsiune a inspiraţiunilor cînd sacul pleural va fi deschis ca în cazul nostru ; pe cînd la puncţie dacă din neprevădere sau neîndemănare intră un oare-care volum de aer, şi orificiul rezultat de la puncţie este închis, în cit sacul conţine întreagă acea cantitate de aer, negreşit că dă loc la compresiunea pulmonului şi consecutiv la o stare sincopală şi asfixiantă.

Odată ce m'am decis pentru această operaţiune pe care am botezat'o **Secţiunea coastelor provizorie** sau **costotomia provizorie**, am început a cugeta serios asupra procedeului operator ce aş putea întrebuiţa ca să corespundă cu necesitatea pentru care voiŭ opera, în cit la urma urmei 'mă-am amintit de vechiul procedeu operator, utilizat în cariile coastelor încă chiar după timpul lui Celse.

După acest procedeu, însă cu oare-care modificări, am văzut în 1865 pe Prof. Bruno de la facultatea din Torino, practicînd rezecţia coastelor drepte 5 şi 6 în lungime dinainte

taux et si je drainais ensuite, ne serait-ce pas plus rationnel et plus utile au malade, que la ponction? Et en effet, considérant l'état du malade, près de sa fin, je me fixais d'une manière définitive à cette idée. Et, chose curieuse, dès ce moment non seulement j'inclinai de plus en plus vers cette opération, mais je commençai à avoir horreur des résultats obtenus par la ponction classique, quoique à cause de l'ouverture large de la cavité pleurale, j'allai chercher un résultat ultérieur, entièrement inconnu.

Jusqu'à présent les faits se sont admirablement succédé dans mon cerveau, mais je viens de me rappeler la compression du poumon par le volume d'air entré dans la cavité pleurale ouverte, et le péril qu'il en résulterait ainsi que le soutiennent les cliniciens internistes.

Il me fut facile de résoudre cette question, et je ne crois même pas qu'on puisse soutenir le contraire dans des cas analogues; voici donc les faits physiques: Un volume d'air remplace assurément le vide laissé dans la cavité pleurale par l'extraction du liquide, et son extension, comme corps élastique et mobile, sera en rapport avec la force de propulsion des inspirations, quand le sac pleural sera ouvert,

înapoi de cite 6 și 7 c. Cu secțiunea părților mai proceda în următorul mod : tăia paralel cu diametrul lungimeii coastei, drept d'asupra pe mijloc pînă la os, într'o întindere de 1—2 c. ; apoi cerca cu un stilet subțire întinderea demitațiunii și apoi iarăși tăia, făcînd tot ast-fel pînă unde credea că este limitată caria. El desfăcea periostul de os și'l conserva susținînd dogma lui Duhamel și amintind și de publicațiile experiențelor D-lui Ollier. El se ferea însă de a deschide cavitatea pleurală, chiar cînd erau trajecte fistuloase comunicante cu sacul.

Procedeul rezecției coastelor necrozate, întrebuițat de Profesorul Bruno, nu m'ă servit ca tip. ci numai m'a călăuzit la imaginarea procedeului ce am întrebuițat, de oare-ce nu cunoșteam un altul. Prin urmare iată cum am procedat :

Am ales regiunea laterală ca cea mai puțin profundă. Am numărat coastele de sus în jos și m'am oprit la coasta a 8-a, pe care am însemnat'o cu cerneală. Am tras o linie verticală, începînd de la această coastă în sus de 6 ctm., pe care dacă a'și fi prelungit'o, ar fi întilnit marginea internă a marelui pectoral. La distanța de 5 ctm. înapoi, am tras o altă linie paralelă

comme dans notre cas ; tandis que, si par imprévoyance ou inhabileté, il entre pendant la ponction un certain volume d'air, et que l'orifice résulté par la ponction soit fermé, en sorte que le sac contienne toute cette quantité d'air, une compression du poumon aura lieu et consécutivement, un état de syncope et d'asphixie.

Aussitôt que je me décidai à faire cette opération, que je baptisai du nom de **Section provisoire des côtes** ou **Costotomie proviscire**, je commençai à penser sérieusement au procédé que je pourrais employer pour correspondre à la nécessité pour laquelle j'allais opérer, et à la fin, je me rappelai l'ancien procédé opératoire employé dans la carie des côtes, du temps même de Celse.

C'est d'après ce même procédé, un peu modifié, que j'ai vu le Professeur Bruno de la faculté de Turin, pratiquant la résection des côtes droites 5 et 6 en longueur d'avant en arrière, de 6 à 7 centimètres. Il procédait de la manière suivante dans la section des parties molles : Il coupait parallèlement au diamètre de la longueur de la côté, juste au-dessus du milieu, jusqu'à l'os, sur une étendue de 1 à 2 c. ; il mesurait ensuite à l'aide d'un stilet fin, l'é-

celeî dintâiu. In spațiul coastelor 8 și 7, am tras o altă linie aproape transversală, cu care am unit căpățiile inferioare ale celor verticale.

Am incizat pe linia intercostală țesăturile pină la mușchiî intercostalî, și apoi am incizat pe liniile verticale de la marginea superioară a coasteî a 7-a în jos, pină la căpățiile incisiunei intercostale, ast-fel că incizind pe liniile verticale, am incizat și periostul.

Cu foarfecî tari sistem Liston, am secționat coasta transversal, intiiu in partea anterioară și apoi in cea posterioară.

Indată a țîșnit și licuidul, și fără să impiedic aeeasta, dar nici să'î inlesnesc a curge in coloană mai groasă, am introdus in lat căpătiul unei spatule, între căpățiile secționate, incit am retras foarfecile.

O dată secționată coasta pe ambele linii verticale și licuidul scurs, am complectat inciziunea transversală intercostală, după care a eșit și ultimul licuid. Am ridicat puțin lamboul și am introdus o canulă continuațiunea unui tub de irigator, cind odată irigind, am spălat cavitatea pleurală pe timp de 5—6 minute cu obicînitul licuid de pansamente din spital, la temperatura de 35 grade.

tendue de la dénudation et coupait encore, continuant ainsi jusqu'à l'endroit où il croyait être la limite de la carie. Il séparait le périoste de l'os et le conservait, en soutenant le dogme de Duhamel et rappelant aussi les publications des expériences de Mr. Ollier. Il évitait pourtant d'ouvrir la cavité pleurale, même quand il se trouvait des trajets listuleux communiquant avec le sac.

Le procédé de la résection des côtes nécrosées, employé par le Professeur Bruno, ne m'a point servi comme type, mais il m'a seulement guidé à imaginer le procédé que j'ai employé, car je n'en connaissais pas d'autre. Voici donc comment j'ai procédé.

J'ai choisi la région latérale, comme la moins profonde; j'ai compté les côtes de haut en bas, et me suis arrêté à la huitième, que j'ai marquée à l'encre; à partir de cette côte, j'ai tiré vers le haut, une ligne verticale de six centimètres, la quelle étant prolongée, aurait rencontré l'extrémité interne du grand pectoral; à une distance de cinq centimètres en arrière, j'ai tiré une autre ligne parallèle à la première. Dans l'espace entre la huitième et la septième côte, j'ai tiré une autre ligne transversale, avec

Am introdus indoit un gros tub de drenaj ciuruit, inpingindu'l cit a putut încăpea. Direcția acestuî tub era de jos în sus și înapoi în scop ca întreg lamboul costo-pleural să fie egal depărtat.

Am aplicat deasupra regiuneî operate un gros strat de vată, peste care am aplicat un bandaj de corp făcut din feșii de pinză nouă,

Scopul consiliuluî a păzi atitudinea indicata relativ la respirațiune, a fost împiedicarea unei stări sincopale, împrejurare care se explică prin faptul fizic că veziculele pulmonare pînă atunci comprimate de licuidul din sacul pleural, acum 'și reia forma prin inspirațiuni treptate făcute profunde și prelungit ținute; iar volumul de aer care poate în parte înlocuește licuidul, nu poate împedica acțiunea pulmonilor, de oare-ce mărimea lui este în raport cu profunditatea inspirațiunilor.

Emoragia la care a dat loc arteria intercostală am oprit'o prin sucitura căpătiilor arterieî, făcută îndată după secțiunea coasteî în fie-care parte.

Căpătiile secționate le-am cusut cu mătase groasă, indoită și sucită la fie-care căpătiî; am aplicat cite două puncte de cusătură întrepruptă și cu nodurile pierdute.

laquelle j'ai uni les extrémités inférieures des verticales.

Sur la ligne intercostale, j'ai incisé les tissus jusqu'aux muscles intercostaux, incisant ensuite sur les lignes verticales, à partir de l'extrémité supérieure de la septième côte vers le bas, jusqu'aux bords de l'incision intercostale, de sorte qu'en incisant sur les lignes verticales, j'ai incisé aussi le périoste.

Avec de forts ciseaux, système Liston, j'ai sectionné la côte transversalement, d'abord dans la partie antérieure et ensuite dans la postérieure.

Aussitôt après la première incision, le liquide a jailli, et sans l'en empêcher, mais aussi sans l'aider à couler en colonne plus forte, j'ai introduit à plat le bout d'une spatule entre les extrémités sectionnées et j'ai retiré les ciseaux.

La côte, une fois sectionnée sur les deux lignes verticales et le liquide écoulé, j'ai complété l'incision transversale intercostale, et le reste du liquide est sorti. J'ai un peu relevé le lambeau et j'ai introduit une canule, le continuation d'un tube d'irrigateur, et irriguant aussitôt, j'ai lavé la cavité pleurale, pendant cinq à six minutes, avec le liquide habituel des pansements dans les hôpitaux, à la température de 35⁰. Ce liquide

Înainte însă de a proceda la cusătură, am pilit puțin toate patru căpățiile, spre a irita și a pune mai lesne în acțiune și a activa proliferarea celulelor conjunctive ale periostului.

Cînd am crezut terminat procesul de secrețiune patologic al sacului pleural, am avivat marginile secțiunilor părților moi și le-am cusut după cum se detaliază la observațiunea întâia.

Ca anestesic am preferat eterul, pentru că acțiunea lui fiind mai lentă și mai graduată, face ca să procure mai lesne analgezia, la care am avut recurs în toate operațiile de a doua ordine, sau cînd am avut lipsă de ajutoare, ca în cazul operațiunei noastre, unde am voit să evit pericolul sincopei, care se întimpla la unele punctii și am reușit făcînd pe bolnav analgeziat, să facă graduate inspirațiuni.

Observațiunea I

Gheorghe Ciocirlan, soldat rezervist din regimentul 8 de dorobanți, în etate de 26 ani, căsătorit. Prezintă un fizic foarte frumos și bine zidit.

Părinții lui trăesc și sunt perfect sănătoși, precum și doi frați și trei surori.

El își amintește să fi fost bolnav în copilărie

est composé d'eau de chaux et d'acide phénique, $2 \frac{1}{2} \text{ } ^0\text{/}_0$. J'ai introduit en le recourbant, un gros tube de drainage criblé de trous. La direction de ce tube est de haut en bas et arrière en avant, afin que le lambeau entier costo-pleural soit également éloigné.

Au-dessus de la région opérée, j'ai posé une couche épaisse de ouate, sur laquelle j'ai appliqué un bandage de corps

Le but du conseil, de garder l'attitude indiquée relativement à la respiration, a été d'empêcher un état syncopal, qui aurait pu avoir lieu, parce que les vésicules pulmonaires, qui jusqu'alors avaient été comprimées par le liquide du sac pleural, reprenaient maintenant leur forme, par des inspirations faites graduellement, profondes et prolongées; et le volume d'air qui remplace peut-être en partie le liquide, ne peut empêcher l'action des poumons, du moment que ce volume est en rapport avec la profondeur des inspirations.

J'ai arrêté l'hémorragie à laquelle l'artère intercostale a donné lieu, par la torsion des extrémités de l'artère, faite immédiatement après la section de la côte, de chaque côté. J'ai cousu les extrémités sectionnées avec de la soie forte

de scarlatină, bronchită și de mai multe ori răceală lesne trecătoare.

În armată a suferit de răceală, bronchită și friguri, toate însă de durată scurtă.

Acum pre cit își amintește a intrat în șanțurile făcute împrejurul redutei Grivița la 10 sau 12 Noembrie (1877), unde în primele zile a răgușit, apoi a început a tuși în sec și a avea căldură și inapetență. De la această stare a trecut puține zile și a început a respira greu, repede și scurt și căldura foarte sensibil mărită.

În primele zile pe cind era încă în șanțuri, i-a administrat oare-care medicamente, compuse din prafuri; apoi l'a trimes la ambulanță, iar de acolo peste Dunăre la T.-Măgurele.

Spitalele din aceșt oraș, fiind peste complet pline convoiul cu bolnavi și răniți a continuat drumul spre Caracal.

De la scoaterea lui din șanțuri și pînă a ajuns la Caracal a trecut 8 sau 9 zile făcute pe drum; cu toate astea într'acest interval de timp, medicul însoțitor al convoiului i-a administrat medicamente lui, ca și celor-lalți pacienți.

În spitalul timporal din Caracal, l'am primit în noaptea de 28 Noembrie, prezentind simptomele următoare:

double et tordue, et à chaque extrémité j'ai appliqué deux points de couture entrecoupée et aux noeuds perdus; mais avant de commencer à coudre, j'ai limé toutes les quatre extrémités, pour irriter, mettre plus aisément en action et activer la prolifération des cellules conjonctives du périoste.

Quand j'ai cru que le procès pathologique de sécrétion du sac pleural, est terminé, j'ai avivé les extrémités des sections des parties molles, et je les ai cousues, de la manière détaillée dans la première observation.

Gomme anesthétique j'ai préféré l'éther, car son action étant plus lente et graduée, il procure plus facilement l'analgésie, à laquelle j'ai eu recours dans toute opération de second ordre, et quand les aides m'ont manqué, comme dans le cas de notre opération, où j'ai voulu éviter le péril de la syncope qui a lieu dans quelques ponctions; et j'y ai réussi, en faisant faire au malade analgésié, des inspirations graduées.

Ire Observation

Gheorghe Ciocârtan, soldat réserviste du 8-e régiment de dorobanți, âgé de 26 ans, marié,

Fața părea, buflată și pielea feței decolorată și de aspect teros. Conjunctivele injectate. Respirația saccadată, scurtă și repede. Era foarte neliniștit. Pulsul 130. Temperatura $40^2/_{10}$ Sete mare. Urina acidă și de culoare roșietică. Cantitatea ei relativ puțină, cum rezultă din spusele pacientului. Era constipat. Pielea corpului umectată, moale și caldă.

Esamenul fizic mî-a dat următoarele semne:

Jumătatea regiunii latero-dorsale drepte, de la bază în sus, se prezintă destul de manifest bombată pe când în cea stîngă era abia aparent la bază.

Măsurătoarea circumferenței toracice la baza mî-a dat 86 cm.

Percusiunea mî-a dat o matitate complet uniformă pe toată întinderea proeminenței drepte pînă la unghiul superior al spalei; pe cînd în partea stîngă era mai remarcabilă la basă, și căzînd treptat în sus.

În regiunea laterală stîngă era în adevăr foarte neînsemnată matitate, însă creștea cînd așezam bolnavul în decubitul lateral stîng.

În regiunea anterioară a toracelui lipsea matitatea.

Ascultațiunea mî-a dat frecătura pleurală în

était d'un physique très agréable et bien bâti.

-- Les parents vivent et sont en parfaite santé, ainsi que ses deux frères et ses trois sœurs.

Il se rappelle avoir souffert dans l'enfance, de la scarlatine, d'une bronchite et de quelques refroidissements passagers.

Etant à l'armée, il a souffert de refroidissement, de bronchite et de fièvre, tous de courte durée.

Autant qu'il s'en souvient à présent, il serait entré dans les tranchées qui entourent Grivița, le 10 ou 12 Novembre (1877), où, les premiers jours il est devenu enrôlé, ensuite il eut une toux sèche, de la chaleur de l'inappétence.

Peu de jours se passèrent dans cet état, après quoi il commença à respirer difficilement, rapidement et brièvement, la chaleur augmenta sensiblement.

Pendant les premiers jours passés dans la tranchée, on lui administra quelques médicaments en poudre; on l'envoya ensuite à l'ambulance et de là, de l'autre côté du Danube, à Turnu-Măgurele, Les hôpitaux étant plus que

regiunile dorsală și jumătatea superioară și laterală stângă.

Suflul bronchial pronunțat aproape pe toată întinderea.

Ralul crepitant tipic se prezintă împreună cu suflul pe zone în diferitele regiuni, dar cu deosebire în regiunile unde nu se prea auzea frecătura pleurală.

Cu oare-care rezervă am diagnosticat că și cavitatea pericardului era inflamată.

Organele din cavitatea abdominală nu prezintă alterațiuni de notat, afară de acelea care sînt rezultatul pirecsiei generale.

Asupra diagnosticului dar de exudat pleuretic acut, în ambele laturi, a cărei cantitate era enormă în partea dreaptă, numai rămînea nici o indoială, și după toate simptomele unite, Prognostica era din cele mai grave, incit un ajutor energetic și decisiv era absolut indicat și de urgență.

Puncția clasică 'mî era înlăturată din alfabetul ajutoarelor și rămîindu'mî din toate, deschiderea larg a cavității pleurale în partea declivă, prin secțiunea provizorie a unei coaste, la care am și procedat fără ezitare și fără întîrziere.

Am prevenit pe bolnav despre operațiunea

pleins, le convoi des malades et blessés continua la route vers Caracal.

Depuis sa sortie des tranchées et jusqu'à son arrivée à Caracal, 8 ou 9 jours s'étaient passés en chemin, et pendant cet intervalle, le médecin qui accompagnait le convoi, lui avait administré des médicaments, ainsi qu'aux autres malades.

C'est dans la nuit du 28 Novembre qu'il fut reçu à l'hôpital temporaire de Caracal, présentant les symptômes suivants :

La figure paraissait bouffie, et la peau décolorée, d'un aspect terreux, les conjonctives injectées, la respiration saccadée, courte et précipitée. Il était très tranquille; le pouls 130: la température de $40^{\circ} \frac{2}{10}$; il avait une grande soif; l'urine était acide et de couleur rougeâtre et, en quantité relativement petite, au dire du malade; il était constipé; sur le corps entier, la peau était humide, molle et très chaude.

L'examen physique m'a donné les signes suivants: la moitié de la région latéro-dorsale droite, de la base vers le haut, se présentait manifestement bombée, tandis que la gauche, était à peine apparente à la base.

ce mî-am propus să-î fac, avizîndu'l că rezultatul nu se poate cunoaște, dar demonstrîndu'î că se poate să fie din cele mai fericite. În același timp 'î-am spus că în starea de gravitate la care este ajuns, dacă aș continua să-î administrez și eu medicațiunile clasice, fără rezervă 'î prezic un prognostic fatal în cit ast-fel am determinat pe pacient ca să-mi răspundă «că se supune să-î fac tot ce voiî crede mai bine, numai să'l scap.»

'Mî-am pregătît două bisturîi cu virf tăios și de mărime diferită. — O pensă anatomică. — Cinci pense emostatice Keberle. — Forficioae sistem Liston. — O sondă canelată. — Un gros tub de cauciuc pentru drenat, lung de 50 ctm. — Suficientă cantitatea de vată fenicată și feșii de pinză nouă pentru un bandaj de corp.

Pentru spălarea cavităței plurale am regulat ca să se încălzească cite-va litruri din licuidul cu care obicinuit spălăm toate rănile în spital.

Pentru anestezie un flacon cu eter și o pilnie de carton pe jumătate umplută cu vată.

Pe lingă acestea, lighiane și suficiente comprese așezate într'un vas mare de sticlă cu licuidul antiseptic obicinuit al spitalului.

În privința ajutoarelor mă găseam foarte

Le mesurage de la circonférence thoracique à sa base, m'a donné 86 centimètres.

La percussion m'a donné une matité complètement uniforme sur toute l'étendue de la proéminence droite, jusqu'à l'angle droit de l'épaule tandis que le côté gauche n'était remarquable qu'à la base, et décroissait graduellement vers le haut.

La matité était en effet très insignifiante dans la région latérale gauche, mais elle augmentait quand je faisais asseoir le malade dans le décubitus latéral gauche.

La matité manquait dans la région antérieure du thorace.

L'auscultation m'a montré un frottement pleural dans les régions dorsales et dans la moitié supérieure et latérale gauche.

Le souffle bronchial était prononcé sur presque toute l'étendue.

Le râle crépitant typique se présentait en même temps que le souffle par zones, en différentes régions, mais surtout dans les régions où l'on n'entendait presque pas le frottement pleural.

J'ai diagnostiqué avec quelque réserve, que la cavité du péricorde était aussi inflammée.

sarac, de oare-ce după miezul nopții cu greu puteam apela la vre-un confrate, in cit m'am servit numai cu sergenți sanitari.

Operațiunea. — Pozițiunea care am dat'o bolnavului a fost pe jumătate culcat in decubitul lateral sting, pentru ca să am la îndămină din toate punctele de vedere, regiunea latero-dorsală dreaptă.

După acestea am aplicat anesteticul, dar in acelaș timp spuneam bolnavului meu că'l voiu adormi numai pe jumătate, pentru ca să poată să-mi răspundă la întrebările ce'i voiu pune in timpul operațiunei.

Cel dintii semn că bolnavul meu era in stare analgezică, a fost că fără să'l întreb, imi zicea ca să taiu incet ca'l doare ; pe când eu intr'acel moment nu făceam de cit să trag cu cerneală liniile operatorii verticale și cea relativ transversală.

Fără să mă ocup de repetarea acestor cuvinte, am făcut secțiunea peleii și pină la mușchii intercostali, intii pe linia intercostală și apoi pe cele verticale.

Intr'acele momente bolnavul se plingea serios de dureri. ceia-ce m'a facut de m'am oprit de a continua operațiunea și am ordonat repetarea

Les organes de la cavité abdominale ne présentaient pas de notables altérations, en dehors de celles qui sont le résultat de la pyrémie générale.

Je n'avais donc plus aucun doute sur le diagnostic d'exudé pleurétique aigu des deux côtés, et dont la quantité était énorme du côté droit; et tous symptômes réunis, la prognose était des plus graves, et nécessitait d'urgence des soins énergiques.

La ponction classique était supprimée de l'alphabet des soins, il ne me restait que l'incision large de la cavité pleurale, du côté déclive, par la section provisoire d'une côte, à laquelle j'ai procédé sans hésitation et sans retard.

J'ai prévenu le malade sur l'opération que je m'étais proposé de lui faire, l'avertissant qu'on n'en pouvait connaître le résultat, mais lui démontrant, qu'il pouvait être des plus heureux. En même temps, je lui dis, que, vu l'état de gravité auquel il était arrivé, si je continuais aussi à lui administrer les médications classiques, je lui prédisais, sans réserve, un pronostic fatal; et c'est ainsi que j'ai déterminé le malade à me répondre: «qu'il se soumettait à

aplicării anestheticului, în cit cînd am crezut suficient, am înfipt virfurile forfecioiului, unul sus și altul jos de coastă pînă la cavitatea pleurală, pe însăși incisiunea verticală anterioară.

Înainte de a strînge ramurile mînerului instrumentului, lichidul a țîșnit pe lingă ramurile tăioase și după ce am strîns și secționat osul, el ieșea în coloană prin orificiile ce au rezultat sus și jos de marginile libere ale instrumentului.

Spre a scoate instrumentul din rană l'am înlocuit cu extremitatea în formă de spatulă a sondei canelate, și cînd curgerea lichidului s'a micșorat, am secționat osul și în partea posterioară odată cu pleura ca și în cea anterioară. — Apoi am complectat secțiunea părților moi pe linia intercostală, cînd a ieșit și restul lichidului.

După aceasta ridicînd lamboul în care negreșit că se coprîdea și porțiunea coastei secționate, am introdus canula irigatorului în direcțiune transversală axei corpului și cu virful spre partea postero-dorsală.

Am spălat cavitatea pe timp de 5 sau 6 minute, îndreptînd virful canulei în toate direc-

tout ce que je croyais être meilleur, pourvu qu'il guerit.»

J'ai préparé deux bistouris à extrémité tranchante et de différentes grandeurs; une pince anatomique; cinq pinces émastotiques Keberlé; des cisailles système Liston; une sonde cannelée; un gros tube en caoutchouc à drainer, ayant 50 centimètres de longueur; une quantité suffisante de ouate phéniquée et des bandes en toile neuve, pour un bandage de corps.

Pour laver la cavité pleurale. j'ai fait chauffer quelques litres du liquide avec lequel je lavais habituellement toutes les blessures dans l'hôpital.

Pour l'anesthésie, j'ai préparé un flacon d'éther, et un entonnoir en carton à moitié rempli de ouate.

En dehors de cela, j'avais des cuvettes et suffisamment de compresses, placées dans un grand vase en verre, rempli du liquide antiseptique employé dans l'hôpital.

Je me trouvais très pauvre, en ce qui concerne les aides, car minuit passé, je pouvais difficilement appeler à quelque confrère, de sorte que je me suis servi seulement de sergents sanitaires.

țiunile cavității, însă tot paralel cu peretele toracic.

Temperatura lichidului era de 30—35 grade cgr. ca în toate spălăturile din spital.

O dată terminată spălătura, am îndoit tubul de dren deja fenetrat, și cu îndoitura l'am introdus în cavitatea pleurală, oblic în sus și spre partea posterioară însă paralel cu peretele toracic.

Orificiile periferice ale tubului le-am tamponat cu vată. — D'asupra lor precum și a întregii regiuni am aplicat un gros strat de vată fenicată, iar pe d'asupra un bandaj de corp, făcut din fâșii de pinză nouă.

Pe timpul secțiunii osului, bolnavul a scos un ușor țipăt de durere, ceia-ce proba că anesteticul a fost întrebuințat numai pînă la analgezie.

Starea aceasta 'mă-a fost cu atît mai profitabilă, cu cît scopul chiar mă-a fost ast-fel, pentru că numai această stare putea să'mă procure mai lesne beneficiu de la consiliul de a face profunde inspirațiuni, ceia-ce a contribuit la ieșirea lichidului în raport cu umplerea cu aer a veziculelor pulmonare comprimate pînă atuncî.

Ceva de remarcat era că pe cînd făceam spălăturile, bolnavul era deștept, însă 'î lipsea

L'opération. J'ai donné au malade la position à moitié couché dans le décubitus latéral gauche, pour avoir sous la main, à tous les points de vue, la région latéro-dorsale droite.

J'ai ensuite appliqué l'anesthétique, disant en même temps à mon malade, que je ne l'endormirai qu'à moitié, afin qu'il pût répondre aux questions que je lui poserais pendant l'opération.

Le premier signe que mon malade se trouvait dans un état analgésique, fut, que sans être interrogé, il me disait de couper doucement, car cela lui faisait mal, tandis qu'à ce moment je ne faisais que tirer à l'encre, les lignes opératoires verticales et celle presque transversale.

Sans me préoccuper de la répétition des mots qu'il m'avait dits, j'ai fait la section de la peau, jusqu'aux muscles intercostaux, d'abord sur la ligne intercostale et ensuite sur les verticales.

A ces moments, le malade se plaignant sérieusement de douleurs, j'ai suspendu l'opération, ordonnant de répéter l'application de l'anesthétique ; lorsque je la crus suffisante, j'ai planté les extrémités des cisailles, l'une au-dessus et l'autre au-dessous de la côte, jusqu'à la cavité pleurale, sur l'incision verticale antérieure.

Avant de serrer les deux manches de l'ins-

în mare parte simțul durerii, beneficiu care cum știm îl avem numai de la eter. Acest efect 'mă era bine cunoscut de la faceri în cit m'a determinat mai mult ca să'l prefer cloroformului în cazuri analoage.

Licuidul ce a curs din cavitatea pleurală era de alt-fel limpede, însă colorat roșiatic prin singele ce curgea din arteria intercostala, ale cărei căpății secționare le-am apucat cu pensa cu multă dificultate.

Legătura acestor căpătie fiind foarte dificil de făcut, am preferat să fac sucitura, cu care 'mă-a reușit de minune de a împiedica emoragia.

Cantitatea licuidului n'am putut'o măsura pentru cuvintul că lipsa de ajutoare instruite a contribuit să nu pot să'l adun.

Preparativele, operațiunea și pansamentul a durat aproape o oră.

În urma tutelor acestora, așezind bolnavul în patul său, 'mă-a declarat cu cea mai vie satisfacțiune; că de 14 zile pentru prima oară simte că poate să stea culcat.

'I-am dat un bulion și un pahar cu viu, care le-a luat cu apetitul omului sănătos.

De la luarea temperaturii pentru prima dată

trument, le liquide a jailli auprès des branches tranchantes, et après que j'eus serré et sectionné l'os, le liquide sortit en colonne par les orifices qui résultèrent au-dessus et au-dessous des extrémités libres de l'instrument.

Pour retirer l'instrument de la blessure, je l'ai remplacé par l'extrémité en forme de spatule de la sonde cannelée, et quand l'écoulement du liquide diminua, j'ai sectionné l'os aussi dans la partie postérieure en même temps que la plèvre, ainsi que dans la partie antérieure. J'ai complété après la section des parties molles sur la ligne intercostale, quand le reste du liquide fut écoulé. J'ai ensuite relevé le lambeau, qui contenait bien entendu aussi la portion de la côte sectionnée, j'ai introduit la canule de l'irrigateur dans une direction transversale à l'axe du corps, l'extrémité tournée vers la partie postéro-dorsale.

J'ai lavé la cavité pleurale pendant 5 à 6 minutes, dirigeant l'extrémité de la canule dans toutes les directions de la cavité, mais toujours parallèlement à la paroi thoracique.

La température du liquide était de 30—35⁰ centigrades, comme dans tous les lavages de l'hôpital.

și pînă după operațiune trecuse aproape patru ore, cind luind din noî temperatura am găsit $39\frac{7}{10}$, iar pulsul 112 și mai puțin plin. Respirațiile 28 — 30, ecsercitindu-se aproape in mod normal.

In ziua de 29, pe la 10 ore ziua, după un somn normal, care zicea că 'l satisfăcuse imens de bine, temperatura $38\frac{5}{10}$, pulsul 96. 'l-am administrat un purgativ salin, de la care pînă seara a avut trei scaune.

La 7 ore seara, temperatura ca și pulsul se mențin ca și la 10 ore ziua. — Noaptea a dormit bine.

La 30, orele 7 dimineața, temperatura 38; pulsul 86; respirația regulată. Măncă și bea cu apetit.

'l-am administrat iodur de sodiu și chinina, cite un gram pe zi in trei doze.

La 1 Decembre, 7 ore dimn. temperatura 39 pulsul 100, ceea-ce m'a făcut că am desfăcut bandajul și am spălat din noî cavitatea pleurală, introducînd licuidul printr'unul din orificile tubului și eșind parte prin cel alt orificiū și parte pe alături.

La inceput licuidul eșia tulbure, in cit m'am crezut obligat a iriga cite-va minute, pînă ce a

Le lavage une fois terminé, j'ai recourbé le tube de drainage déjà fenêtré, et j'en ai introduit la courbure dans la cavité pleurale, obliquement vers le haut et vers la partie postérieure, mais parallèlement à la paroi thoracique.

J'ai tamponné avec de la ouate les orifices périphériques du tube, appliquant dessus, ainsi que sur la région entière, une couche épaisse de ouate phéniquée, et au dessus, un bandage de corps, confectionné avec des bandes en toile neuve.

Pendant la section de l'os, le malade a poussé un léger cri de douleur, ce qui prouvait que l'anesthétique avait été employé seulement jusqu'à l'analgésie.

Cet état m'a été d'autant plus profitable, que mon but était de le produire, car lui seul pouvait plus aisément me procurer le bénéfice du conseil de faire de profondes inspirations; ce qui a aussi contribué à l'écoulement du liquide en rapport avec l'entrée de l'air dans les vésicules pulmonaires, comprimées jusqu'alors.

Ce qui est à remarquer, c'est que pendant les lavages, le malade était éveillé, mais le sens de la douleur lui manquait en grande partie, avantage que nous procure seulement l'éther,

ieșit limpede cum era introdus.— Spălătura am făcut'o cu acelaș lichid cu care am făcuto la început și tot la temperatura de 30—35 grade cgr.

După terminarea acestei a doua spălături, am tamponat din nou orificiile tuburilor și apoi am reaplicat pansamentul vatat și legat cu bandaj de corp făcut din feșii.

Am repetat chinina cu iodurul de sodiu, cite un gram in trei doze.

Seara temperatura $38\frac{4}{10}$ și pulsul 86.

La 2 Decembre, 7 ore dim., temperatura 38 și pulsul 86. — Bolnavul a cerut permisiune ca să se preumbe prin cameră, ceia-ce 'i-am și concedat.—Minca și bea in mod aproape regulat.

La 3 Decembre, nimic de notat.

La 4 Decembre ca și in ziua de întâi, am desfăcut bandajul și am făcut spălătură și apoi am reaplicat pansamentul vatat după acelaș procedeu. — Temperatura, $37\frac{7}{10}$ pulsul 76. De astădată lichidul care l'am introdus a ieșit tulbure numai puțin la început, cu toate acestea am găsit că irigațiunile ar fi mai bine să le măi prelungesc.

De la această spălătură, bolnavului meu 'i-am permis de a se preumbla prin cameră cind va voi.

ainsi qu'on le sait. Cet effet m'était connu par les accouchements ; c'est ce qui m'a déterminé à préférer l'éther au chloroforme, dans les cas analogues.

Le liquide qui s'est écoulé de la cavité pleurale était limpide, mais légèrement coloré en rouge, par le sang qui coulait de l'artère intercostale, dont j'avais saisi les extrémités à la pince, avec beaucoup de difficulté.

Le ligamen de ces extrémités étant difficile à faire, j'ai préféré en faire la torsion, qui m'a admirablement réussi à empêcher l'hémorragie.

Je n'ai pas pu mesurer la quantité du liquide, car le manque d'aides instruits, a contribué à ce que je ne puisse pas le réunir.

Les préparatifs, l'opération et le pansement ont duré près d'une heure, après quoi plaçant le malade dans son lit, il m'a déclaré avec la plus vive satisfaction, que pour la première fois depuis 14 jours, il pouvait rester couché.

Je lui ai fait donner du bouillon et un verre de vin, qu'il a avalés avec l'appétit d'un homme bien portant.

Depuis que je lui avais pris la température pour la première fois, et jusqu'après l'opération, quatre heures avaient passé ; lorsque je lui pris

În ziua de 6 Decembre, am făcut aceeași spălătură și același pansament vatat.

Licuidul introdus ieșia limpede și vata ce ridicasem de pe plagă era foarte puțin înmuiată de licuidul interpleural.

Temperatura $37\frac{5}{10}$, pulsul 70.

La 8 ca și la 10 Decembre, aceeași stare se menține.

În această ultimă zi, am măsurat toracele împrejur la bază și am găsit că de astă data avea o circumferință de 73 ctm..

La partea posterioară stîngă a toracelui la bază, nu se mai observa acea abia sensibilă proeminență.

Pe toată întinderea toracelui nici un ral crepitant sau frecătură pleurală, orî vre-un suflu.

Starea aceasta mulțămitoare m'a decis ca în a 12-a zi de la operație, după ce am făcut aceeași spălătură ca și cele'late, am scos tubul de dren ca să fac cusătura fragmentului de os, care am făcut'o după precedeu' următor:

Cu o pensă tare, am apucat un căpătiiu' al fragmentului și cu o razușă l'amenđenat de periost ca de vre-o două milimetri. — Am repetat aceeași operațiune la cite-și patru căpătiiile și apoi

de nouveau la température, je trouvais $29 \frac{7}{10}$ le pouls 112 et moins fort; les respirations 28 — 30 exercitées presque normalement.

Le 29, à 10 heures du matin, après un sommeil normal, qu'il disait l'avoir parfaitement restauré, la température était $38 \frac{5}{10}$, le pouls 96; je lui ai administré un purgatif salin, dont, jusqu'au soir il eut trois selles.

Dans la journée, comme le soir, il mangea et but du vin avec quelque appétit.

À 7 heures du soir, la température, ainsi que le pouls, se maintiennent comme à 10 heures du matin. Il dort bien pendant la nuit.

Le 30, à 7 heures du matin, la température était 38° , le pouls 89; la respiration régulière; il mangeait et buvait avec appétit.

Je lui ai administré de l'iodure de sodium et de la chinine, chaque jour un gramme en trois doses. Le premier Décembre à 7 heures du matin, la température 38° le pouls 100; c'est pourquoi, j'ai défait le bandage, j'ai de nouveau lavé la cavité pleurale, en introduisant le liquide par l'un des orifices du tube, et en le faisant sortir par l'autre orifice et en partie à côté.

Au commencement le liquide était trouble, de sorte que je me suis cru obligé d'irriguer pen-

le-am pilit. Am avut însă grija ca pilitura să nu cadă în cavitatea pleurală deschisă.

O dată terminată pilitura, am cusut căpătiile cu mătase groasă și sucită în două. — Am aplicat cite două puncte de cusătură întreruptă unul sus și altul jos, cu nodurile pierdute.

După acesta am avivat marginile incisiunilor părților moii și am cusut prin puncte duble întrerupte, întâi incisiunile verticale și apoi cea intercostală.

În tieresul anterior al acestei din urmă, am lasat necusut ca de un centimetru lungime, în scop ca să măi țin deschisă cavitatea pleurală încă cite-va zile, pentru un caz eventual al unei inflamații și supurații interioare a sacului lezat. — Pe acest orificiū am introdus la o mică profunditate, un tub de dren subțire, pe care l'am ținut încă 9 zile. — Într'acest interval, am măi făcut două irigațiuni. — De aci înainte nu l'am măi administrat nici un medicament intern.

Pe timpul acestor cusături, n'am întrebuințat anestezia, în scop ca să pot vorbi lesne cu bolnavul spre ai spune să nu facă absolut nici o inspirațiune profundă, pe timpul acestei o-

dant quelques minutes, jusqu'à ce qu'il ressortit incolore, comme il était introduit.

J'ai fait le lavage avec le même liquide que j'avais employé au commencement, et toujours à une température de 30—35⁰ centigrades.

Après avoir achevé ce second lavage, j'ai de nouveau tamponné les orifices des tubes et j'ai réappliqué le pansement de ouate, lié avec des bandages de corps.

J'ai répété la chinine et l'iodure de soude à un gramme en trois doses.

Au soir, la température était 38⁴/₁₀ et le pouls 86.

Le 2 Décembre, à 7 heures du matin, la température 38 et le pouls 86. Le malade demanda la permission de se promener dans la chambre, ce que je lui ai accordé. Il mangeait et buvait presque régulièrement.

Rien à noter au 3 Décembre.

Le 4, ainsi qu'au 1, j'ai défait le bandage et j'ai fait les lavages, réappliquant le pansement ouaté, d'après le même procédé. Température 37⁷/₁₀, pouls 76. Cette fois-ci, le liquide que j'ai introduit, est ressorti un peu trouble seulement au commencement; j'ai néanmoins cru qu'il serait mieux de prolonger les irrigations.

Après ce lavage, j'ai permis à mon malade

perațiunii, pentru că lărgirea toracelui, poate da loc la ruperea cusăturilor osului, căci pulmonul umplea complet cavitatea.

Peste toate cusăturile am aplicat un gros strat de alifie mercurială dublă, procedeu care l'întrebuințam la toate cusăturile. D'asupra un strat în formă de spica făcută din bandetele de diașilon, care acoperau două treimi ale toracelui. — Peste acestea un gros strat de vată fenicată, legat cu un bandaj de corp bine făcut din fâșii de pinză și bine strins. Orificiile tubului de dren, le-am lăsat afară din spica de diașilon. însă acoperite cu aparatul vată.

A patra zi (14 Decembre), am desfăcut acest aparat vată, dar fără să ating pe cel de diașilon și am observat că tubul era respins în afară și vata care acoperea tubul era foarte puțin înmuiată cu lichid cavităar. Cu foarfecii am mai scurtat tubul și apoi am irigat prin el, pe cit lichidul putea să pătrundă în interior.—Terminată această operațiune, am aplicat aparatul vată bine strins.

A noua zi (19 Decembre) am desfăcut din nou bandajul, dar negreșit că tot fără să ating pe cel de diașilon. — De astă dată am găsit tubul de dren aproape afară din rană, ceia-ce m'a făcut de l'am scos definitiv, și am spălat

de se promener dans la chambre, quand il le voudrait.

Le 6 Décembre, j'ai répété les lavages et le pansement ouaté. Le liquide introduit, ressortait limpide, et la ouate que j'avais relevée de dessus la plaie, était très peu mouillée par le liquide inter-pleural. Température $37\frac{5}{10}$, pouls 70.

Le même état s'est maintenu le 8, ainsi que le 10 Décembre.

Ce jour-ci, j'ai mesuré le thorax autour de la base, et j'ai trouvé une circonférence de 73 centimètres.

La proéminence qui était à la partie postérieure gauche de la base du thorax, étoit à peine sensible.

Sur toute l'étendue du thorax, pas de râle crépitant, pas de frottement pleural ni de souffle.

Cet état étant satisfaisant, au douzième jour de l'opération, je me décidai après les mêmes lavages que les jours précédents, à faire la couture du fragment de l'os, et cela, d'après le procédé suivant :

J'ai saisi une des extrémités du fragment avec une pince solide, et l'ai dénudée, d'environ deux millimètres, au moyen d'une rugine. J'ai répété cette opération aux quatre extrémités, que j'ai

prin prejur și inauntru cu canula, pre cit ea putea intra în rană.

Ast-fel fiind am avivat buzele acestei răni și le-am aplicat două puncte de cusătură întreruptă, făcute cu mătase și apoi le am aplicat un grosior strat de alifie mercurială dublă peste care iarăși un strat de vată și bandaj de corp făcut cu fișii de pinză. — Asest bandaj l'am ridicat după trecerea de 16 zile (4 Ianuarie, 1878), cind am ridicat și pe acel de diașilon.

Spălind regiunea de alifia mercurială și de diașilon, am scos ațele din punctul de cusătură și împreună cu onor. Confrate Dr. Teohare, am examinat amănunțit întreaga regiune operată și am găsit'o în starea următoare:

Toate părțile moi cusute erau perfect unite și tot ast-fel și fragmentul coastei.

Pe liniile capătiilor fragmentului cusut, am simțit prin pipăiere, cite o proeminență inelară lata ca de jumătate ctm. și alături la extrimitățile acestor inele, se simțea nodurile aței.

Liniile acestea inelare erau negreșt cicatrița osoasă incomplectă încă, formată din țesutul conjugtiv periosteii.

Am măi uns cicatrița pielei cu puțină alifie

linées ensuite, en ayant soin de ne pas laisser tomber la limaille dans la cavité pleurale ouverte.

Le linage terminé, j'ai cousu les extrémités avec de la soie forte doublement tordue, appliquant à chacune deux points de couture entrecoupée, l'un en haut, l'autre en bas, aux noeuds perdus.

J'ai ensuite avivé les extrémités des incisions des parties molles, et, par points doubles entrecoupés j'ai d'abord cousu les incisions verticales. et ensuite l'intercostale.

Dans le tiers antérieur de cette dernière, je n'ai pas cousu une longueur d'environ un centimètre, afin de garder la cavité pleurale ouverte, pendant quelques jours encore, pour le cas éventuel d'une inflammation et d'une suppuration ultérieure du sac lésé. J'ai introduit dans cet orifice, à une petite profondeur, un tube fin de drainage, que j'ai gardé pendant encore 9 jours, Pendant cet intervalle, j'ai encore fait deux irrigations, après quoi je n'ai plus employé de médicaments internes.

Pendant les coutures, je n'ai pas employé l'anesthésie, afin de pouvoir aisément parler au malade et lui dire de ne point faire des inspi-

mercurială, avind în vedere cicatrizarea orificiilor ațelor scoase și apoi am aplicat un bandaj de corp, făcut din feșii de flanelă nouă, pentru că are oare-care elasticitate, ceia ce de acum se putea aplica.

Am ridicat acest bandaj după 15 zile, cînd de astă dată acele linii inelare erau abia sensibile, pe cînd nodurile se simțeau sub virful degetelor.

După aceasta am concediat din spital pe operat în perfectă sănătate, însă l'am reținut între convalescenți încă aproape o lună, spre a'l avea în observație.

După această ultimă dată concediindu'l la casa lui n'am găsit în regiunea operată de cit cicatrizele limiare și nodurile sub piele pe liniile osului cusut.

În ziua cînd am desfăcut bandajul primului operat, am rugat pe onor. meu confrate Dr. Teohare, unul dintre chirurgii unuia din spitalele temporale, ca să bine-voiască a veni să asiste la pansament și să examineze însuși starea holnavului după două zile de la operație.

În urma citor-va chestiuni ce le-a pus holnavului, 'mă-a declarat intru altele că crede că

rations profondes pendant cette opération, parce que l'élargissement du thorax peut donner naissance à la rupture des coutures de l'os, car le poumon remplissait entièrement la cavité.

J'ai appliqué par-dessus toutes les coutures une couche épaisse d'onguent mercuriel double procédé que j'employais à toutes les coutures, ainsi que je l'ai dit plus haut. Au-dessus une couche en forme de spica. faite de bandelettes de diachylon, qui recouvraient les deux tiers du thorax. Je posai au-dessus une couche épaisse de ouate phéniquée, liée par un bandage bien fait de bandes en toile, et bien serré. J'ai laissé en dehors le spica de diachylon, les orifices du tube de drainage, couverts par l'appareil ouaté.

Le quatrième jour (14 Décembre) j'ai défait cet appareil ouaté, sans resserrer celui en diachylon, et j'ai observé que le tube était repoussé vers l'extérieur, et la ouate, qui le recouvrait, très peu mouillé par le liquide cavitairé. J'ai raccourci le tube, à l'aide de ciseaux, et j'ai irrigué au travers autant de liquide, qu'il en a pu pénétrer à l'intérieur; cela fait, j'ai appliqué l'appareil ouaté, bien serré.

Le neuvième jour (19 Décembre) j'ai de nouveau défait le bandage sans toucher à celui en

această operație va avea viitor în chirurgie și prin urmare șansa de a trece între operațiunile clasice în cazuri analoge.

În acelaș timp m'a invitat să'l însoțesc în spitalului său, unde împreună să examinăm un bolnav, despre care D-sa. crede că este indentic cu cazul operat de mine, și dacă vom fi de acord în diagnostic, să'l operez și pe acela, și cu atit mai mult cu cit dorește să vadă și D-sa. proceduț ce am întrebuițat.

Am fost de acord în privința diagnosticului și am decis ca în ziua de 2 Decembre să'l operez. — Între altele D. Dr. Teoharie 'mă-a spus că i-a făcut puncție cu patru zile înainte și cu toate astea i se pare că acum licuidul ar fi în aceeași cantitate ca și înainte.

Observația a 2-a

Ion Vasile a Vădani din regimentul 8 de artilerie, este bolnavul D. Dr. Teohare.

El se prezintă aproape în aceleași condițiuni anotomo-fisice, ca și bolnavul meu. Temperatura $39 \frac{7}{10}$, pulsul 120.

El suferea c'am de pe la începutul lui Noembrie.

Regiunea latero-dorsală dreapta a toracelui la bază era puțin bombată. În spațiul interco-

diachylon. Cette fois-ci, j'ai trouvé le tube de drainage presque hors de la blessure, c'est pourquoi je l'en ai définitivement retiré. et à l'entour et à l'intérieur, j'ai lavé à la canule, autant qu'elle pouvait pénétrer dans la plaie.

Ainsi donc, j'ai avivé les lèvres de cette blessure et je leur ai appliqué, avec de la soie, deux points de couture entrecoupée, posant par dessus une couche assez épaisse d'onguent mercuriel double, et au-dessus, encore une couche de ouate et un bandage de corps, composé de bandes en toile.

J'ai enlevé ce bandage au bout de 16 jours (4 Janvier 1878) en même temps que le bandage en diachylon.

En lavant la région recouverte d'onguent mercuriel et de diachylon, j'ai retiré les fils des points de couture, et en même temps que mon honoré confrère, le Docteur Teohare, j'ai examiné d'une manière détaillée toute la région opérée, et l'ai trouvée dans l'état suivant.

Toutes les parties molles cousues, étaient parfaitement réunies, ainsi que le fragment de la côte.

Sur les lignes de chaque extrémité du fragment cousu, j'ai senti au toucher une proéminence annulaire, d'une largeur de près d'un

stal 6 și 7, partea laterală se observa locul unde fusese făcută puncția.

Aceleași preparative am făcut, aceleași precauțiuni am luat și operațiune indentică cu aceea din primul caz; și tot ast-fel și spălăturile precum și bandajul vatat.

Licuidul a fost însă turbure și temperatura bolnavului n'a scăzut de cit a treia zi, și atunci chiar foarte puțin, cind pentru prima oară am desfăcut bandajul și am splătat pentru a doua oară cavitatea.

Licuidul introdus ieșia tot turbure la fie-care spălătură, ceea-ce a făcut ca irigațiunile le-am prelungit cu mult mai mult, pină ce ieșia limpede, in cit abia la a 11-a zi de la operație a ieșit deodată limpede și tot de atunci și temperatura a scăzut la $37 \frac{8}{10}$, de oare-ce pină la acea dată ea oscila intre $38 \frac{8}{10}$ și $39 \frac{5}{10}$.

Cu toată scăderea temperatură am găsit prudent a continua cu spălăturile pină la 17-a zi de la operație, dată cind am făcut cusătura osului, și a părților moi.

Trajectul lăsat în spațiul intercostal pentru un tub de dren subțire, l'am întreținut deschis nouă zile, de teama unei inflamațiuni ulterioare, de oare-ce licuidul cavitatar chiar de la

demi-centimètre; et auprès de ces anneaux, on sentait, à leurs extrémités, les nœuds des fils,

Ces lignes annulaires étaient, pour sûr, la cicatrice osseuse, encore incomplète, formée du tissu conjonctif périosté.

J'ai enduit la cicatrice de la peau d'un peu d'onguent mercuriel, ayant en vue la cicatrisation des orifices des fils retirés, et j'ai appliqué un bandage de corps, fait de bandes de flanelle neuve, qui a quelque élasticité, et que l'on pouvait appliquer désormais.

J'ai enlevé ce bandage, passé quinze jours; cette fois-ci, les lignes annulaires étaient à peine sensibles, tandis qu'on sentait les nœuds au bout des doigts.

J'ai congédié l'opéré en parfaite santé, du nombre des malades, mais je l'ai retenu parmi les convalescents, pendant à peu près un mois, pour le garder en observation.

Ce temps écoulé, je l'ai congédié chez lui, ne trouvant dans la région opérée, que les cicatrices linéaires, et les nœuds, sous la peau sur les lignes de l'os cousu.

Le jour, où j'ai défait le bandage du premier opéré, j'ai prié mon honoré confrère, le Docteur

inceput prin tulbureala lui, nu prezinta in totul condițiunile anatomo-patologice ale unei secrețiuni eminamente acute ca in primul caz,

Ambii operați au fost concediați la casele lor in aceeași zi complect vindecați.

Observația a 3-a

In scara de 3 Ianuarie 1878, cu convoiul insoțit de D. Dr. Petrov, am primit doi bolnavi cu exudat pleuretic acut.

Dupa data inceperii maladiiei și din examenul fisic al bolnavilor rezulta că sint cazuri aproape indentice cu cel dintii in privința acuităței.

Unul insă Gheorghe Vasile a Petri din regimentul 1 de artilerie, avea exudatul in partea laterală stingă, unde și bombarea la bază era destul de manifestă; pe cind ia cel-alt Vasile Constantinescu din reg. 23 de dorobanți, il avea in regiunea latero-dorsală dreaptă. La acest din urmă fiind puțin licuid și nici o bombare și el ne hotărindu-se pentru operație, l'am avansat la alt spital.

Cel dintii prezinta in tiersul mediu a feței anterioare a coapsei stingi și o rană cu pierdere de substanță de mărime aproape a palmei.

Ea interesa pielea, țesutul de sub ea și un

Teohare, chirurgien de l'un des hôpitaux temporaires, de bien vouloir assister au pansement, et d'examiner lui-même l'état du malade, deux jours après l'opération.

A la suite de plusieurs questions posées au malade, il m'a déclaré entre autres, qu'il croyait, que cette opération aura un avenir en chirurgie, et par conséquent la chance de passer parmi les opérations classiques dans les cas analogues.

Il m'invita, en même temps à l'accompagner dans la division de son hôpital, pour examiner ensemble un malade, dont il croyait le cas identique à celui que j'avais opéré: et si nous sommes d'accord en diagnostique, que j'opère aussi ce malade, d'autant plus qu'il désirait lui-même voir le procédé que j'avais employé.

Nous fûmes d'accord quant au diagnostique et je décidai de l'opérer le 2 Décembre. Entre autres, Mr. le Dr. Teohare m'a dit qu'il lui avait fait une ponction, il y avait quatre jours, et il lui semblait pourtant que la quantité du liquide était la même qu'auparavant.

strat din muschiul drept anterior. Marginele rănii erau neregulate rupte și ea era produsă de o țandără de obuz.

Pansamentul tuturor rănilor analoage îl făceam cu vată inmuiată în apă de calce fenicată, ale cărei proporțiuni le-am descris mai sus cu altă ocaziune. Preparativele, operațiunea, spălăturile și pansamentul le-am făcut identic cu a celorlalte două. Am operat pe acest al treilea în ziua de 5 Ianuarie.

Licuidul era limpede de la prima dată, de și sanguinolent, colorațiune care negreșit că provenea de la arteria intercostală secționată.

Cusătura țesăturilor moi și tari, am făcut-o a 11-a zi de la operație (16 Ianuarie) și drenul cel subțire, l'am ținut șase zile.

Pe acest bolnav l'am ținut 15 zile în observațiune, după care l'am congediat.

Este important a nu trece cu vederea să spun că al treilea operat, Gheorghe Vasile a Petri, era de o extremă sensibilitate, în cit modul de anestezie incompletă ce adoptasem din punctul de vedere al respirațiunii, nu 'mă-a reușit de fel.

Periodul întâi a fost foarte lung și în periodul al doilea nu se disociau inteligența de sensibilitatea durerii, spre a opera cu conservarea

2-e Observation

Ion Vasile a Vadani, du 8e régiment d'artillerie, est le malade de Mr. le Dr. Teohare.

Il se présentait presque dans les mêmes conditions anatomo-physiques que le mien. La température $39 \frac{7}{10}$, le pouls 120.

Il souffrait, à peu près depuis le commencement de Novembre.

La région latéro-dorsale droite du thorax, était un peu bombée à la base. Dans l'espace intercostal entre la 6e et la 7e côte, côté latéral, on observait l'endroit, où la ponction avait été faite.

J'ai fait les mêmes préparatifs, pris les mêmes précautions et opéré d'une manière identique au premier cas; j'ai fait les mêmes lavages et appliqué le même bandage ouaté.

Cette fois-ci, le liquide a été trouble et la température du malade n'a baissé que le troisième jour, peu sensiblement, quand pour la première fois j'ai défait le bandage et lavé pour la seconde fois la cavité.

Le liquide introduit, ressortait trouble à chaque lavage, ce qui m'a fait longuement prolonger les irrigations, jusqu'à ce qu'il ressortit lim-

celeï dîntîi, incit am fost silit să continuu cu anestezia pină in periodul al treilea, spre a avea o rezoluție completă.

Starea sincopală, de care mă temeam, in urma deșertărei cavităței pleurale de licuid și inlocuiri cu aer, n'a avut loc nici cituși de puțin.

Le acest individ, cu toată anestezia pină la rezoluție, totuși in momentul secțiunei coastei a produs o profundă inspirațiune și un gemăt, simptom aproape analog cu acela al secțiunei marelui ischiatic; de altfel insă lucrurile s'aũ petrecut fără cel mai mic accident, de care mă temeam. Pe cind îi făceam spălăturile și pansamentul, prezenta in adevăr o senzibilitate foarte remarcabilă.

Intr'acele zile s'a adus cu un convoiũ ciți-va bolnavi cu tifus petehial, in cit am fost nevoit să deșert spitalul, trimițînd aiurea pe unii din răniți, iar pe alții congediindu-i, între care și pe Gheorghe operatul meu, pe care l'aș fi ținut pină la complecta vindecare a ranei da la coapsă.

Această nenorocită imprejurare a aparițiunei tifusului, m'a împiedecat de a mai face orice operațiune și cine n'a ținut compt de această grava maladie, a făcut o tristă experiență, ope-

pide ; c'est à peine le onzième jour après l'opération, que le liquide est aussitôt ressorti limpide, et que la température s'est abaissée à $37 \frac{8}{10}$, car jusqu'alors, elle avait oscillé entre $38 \frac{5}{10}$ et $39 \frac{5}{10}$.

Malgré cet abaissement de température, j'ai cru prudent de continuer les lavages jusqu'au 17e jour après l'opération, date à laquelle j'ai fait la couture de l'os et des parties molles.

Le trajet laissé dans l'espace intercostal, pour un tube fin de drainage, fut maintenu ouvert pendant neuf jours, de peur d'inflammation ultérieure ; car le liquide cavitaire étant trouble dès le commencement, ne présentait pas en tout les conditions anatomo-pathologiques d'une sécrétion éminemment aiguë comme dans le premier cas.

Les deux opérés furent congédiés chez eux, le même jour, complètement guéris.

3-e Observation

Le 3 Janvier 1878, au soir, je reçus par le convoi accompagné de Mr. le Dr. Petcov, deux blessés à exudé pleurétique aigu.

A en juger d'après le commencement de la maladie, et d'après l'examen physique des ma-

rind pe cind asemenea flagel își stabilea domiciliul prin spitale cu răniți și operați.

CONCLUZIUNE

Cind am imaginat costotomia sau secțiunea provizorie a coastelor, negreșit că n'am avut în vedere ca ea să treacă între operațiunile clasice, ci m'am gindit să fiu util unui bolnav, pe care 'l vedeam aproape murind.

Fericitul rezultat ce am obținut m'a încurajat, ast-fel că am continuat de a repeta asemenea operațiune și așa fi continuat dacă n'ar fi intervenit epidemia de tifus petehial. Această maladie zimotică, cu o repeziciune văzind cu ochii, a transformat în gangrenă toate rănile la bolnavi din spitalul, în care s'au așezat primii bolnavi cu acest flagel, în cât nu mai era posibilă nici o operațiune.

În spitalul care dirigeam de și n'aveam asemenea bolnavi, însă veneam mai mult sau mai puțin în contact cu acei din alte spitale cu ocazia inspecțiunilor, ce trebuia să fac, precum și cu acei ce soseau cu dese convoiuri.

Mi place să cred, și nu mă îndoiesc însă, că

lades, il résultait, qu'en ce qui concerne l'acuité de la maladie, les cas étaient presque identiques au premier.

Mais l'un des malades, Gheorghe Vasile a Petri, du 1er régiment d'artillerie, avait l'exudé dans la partie latérale gauche, où la proéminence à la base, était assez manifeste; tandis que l'autre, Vasile Constantinescu du 25e régiment de dorobantzi, avait l'exudé dans la région latéro-dorsale droite. Chez ce dernier, le liquide étant en petite quantité, et pas de proéminence, et lui-même ne se décidant pas pour l'opération, je l'envoyai à un autre hôpital.

Le premier présentait, dans le tiers médian du côté antero-postérieur de la cuisse gauche, une blessure, avec perte de substance, grande presque comme la main.

Elle intéressait la peau, le tissu d'au-dessous et une couche du muscle droit antérieur. Les lèvres de la plaie étaient irrégulières, et elle était produite par un éclat d'obus.

J'ai fait le pansement de toutes les blessures analogues avec de la ouate imbibée d'eau de chaux féniquée, dont j'ai décrit la préparation plus haut, dans une autre occasion.

Les préparatifs, l'opération, les lavages et le

onor. confrăți, care se ocupă special cu chirurgia, cind eventual li se va prezenta material pentru această operațiune, o vor face și 'mă vor împărtăși de sigur critica ce vor face. Pe lângă acestea sint convins, că toți citii vor opera, vor cauta, în interesul științei, să corigă imperfecțiunile ce vor crede că prezintă procedeul operator, și în fine tot ce privește efectuarea operației și îngrijirile rănei și ale bolnavului pînă la fine.

pansement furent identiques aux deux premiers cas.

Le troisième malade fut opéré le 5 Janvier.

Le liquide, dès la première fois, ressortit limpide, quoique sanguinolent, coloration qui provenait de l'artère intercostale sectionnée.

Le onzième jour après l'opération (16 Janvier), j'ai fait la couture des tissus mous et durs, et j'ai gardé pendant six jours le tube fin de drainage.

J'ai gardé ce malade en observation pendant 15 jours, après quoi je l'ai congédié.

Il est important de ne pas perdre de vue, que le troisième opéré, Gheorghe Vasile a Petri, était d'une extrême sensibilité, de sorte que l'anesthésie incomplète que j'avais adoptée, relativement à la respiration, ne m'a point réussi. Le premier période fut très long, et dans le second, l'intelligence ne se séparait pas de la sensibilité de la douleur, afin de pouvoir opérer en conservant la première; de sorte que j'ai été obligé de continuer l'anesthésie jusqu'au troisième période, pour avoir une résolution complète.

L'état syncopal, que je craignais, à la suite

de l'évacuation du liquide de la cavité pleurale, et son remplacement par l'air, n'a guère eu lieu.

Quoique j'aie poussé chez cet individu, l'anesthésie jusqu'à la résolution, au moment de la section de la côte, il a pourtant produit une inspiration profonde et un gémissement, symptôme presque analogue à celui de la section du grand ischiatique; en dehors de cela, les choses se sont passées sans le moindre accident que j'appréhendais. Pendant les lavages et le pansement, il présentait en effet une remarquable sensibilité.

Ces jours-là, on amena par un convoi, quelques malades de typhus pétéchiol; de sorte que je fus obligé d'évacuer mon hôpital, en envoyant dans d'autres quelques uns des blessés, et en congédiant d'autres, parmi les quels mon opéré Gheorghe, que j'aurais souhaité retenir jusqu'à la complète guérison de la blessure à la cuisse.

Cette circonstance malheureuse de l'apparition du typhus, m'a empêché de continuer les opérations; et ceux qui n'ont pas tenu compte de cette grave maladie, ont fait une triste expérience, en opérant, pendant qu'un semblable

fléau établit son domicile dans les hôpitaux qui contiennent des blessés et des opérés.

CONCLUSION

Quand j'ai imaginé la costotomie ou section provisoire des côtes, je n'ai, bien entendu, pas pensé à ce qu'elle passât parmi les opérations classiques, mais j'ai pensé à être utile à un malade, que je croyais presque mourant.

Le résultat heureux que j'ai obtenu, m'a encouragé à continuer de répéter cette opération, et j'aurais continué à la faire, si l'épidémie de typhus ne serait pas intervenue. Cette maladie zymatique, a transformé à vue d'oeil en gangrène, toutes les plaies des blessés des hôpitaux, où les premiers malades atteints de ce fléau, furent placés, de sorte qu'aucune opération ne fut plus possible.

Quoique dans l'hôpital que je dirigeais, je n'eus pas de semblables malades, je venais plus ou moins en contact avec ceux des autres hôpitaux à l'occasion des inspections que je devais y faire, ainsi qu'avec ceux qui arrivaient par des convois successifs.

J'aime à croire et je ne doute pas, que les honorables confrères, qui s'occupent spécialement de chirurgie, me feront part de leur critique, quand le matériel pour cette opération se présentera éventuellement à eux. En dehors de cela, je suis convaincu, que tous ceux qui opéreront, chercheront, dans l'intérêt de la science, à corriger les imperfections, que le procédé opératoire leur semblera présenter, et enfin tout ce qui concerne l'effectuation de l'opération et les soins de la plaie et du malade, jusqu'à la fin.

**Biblioteka Główna
WUM**

